

МІСТЕЦЬКИЙ
АРСЕНАЛ
MYSTETSKYI
ARSENAL

**ПЕРСОНАЛЬНА ВИСТАВКА
АННИ ЗВЯГІНЦЕВОЇ**

06.03 ————— 04.05

Світлана

**КИЇВ, ВУЛ. ЛАВРСЬКА, 10-12
ARTARSENAL. IN. UA**

АННА ЗВЯГІНЦЕВА. СВІТЛЯЧОК

КУРАТОРСЬКИЙ ТЕКСТ

НАТАША ЧИЧАСОВА

На порожньому аркуші паперу з'являється перша лінія — тонка й несмілива. Може, вона перетвориться на стовбур великого дерева, обличчя близької людини чи будиночок із круглим вікном — а може, залишиться слідом на папері. Напівпрозорі думки чіткішають і відчиняють, здавалося б, назавжди зачинені двері. Малювання стає їхнім вираженням і спробою досліджувати реальність — але не сліпим відображенням довколишнього світу. Філософ Жан-Люк Нансі пише про це у книзі «Задоволення від малювання» (*Le Plaisir au dessin*): «Малювати — значить наблизитися до того, що віддаляється. Це не про відтворення видимого, а про оприявлення того, чого інакше б не існувало». Практика Анни Звягінцевої зосереджена на пошуку найдрібніших життєвих рухів. Художниця вихоплює їх із потоку життя й обертає на замальовки у блокноті. Тут вони посідають свої місця, вкладаючись у послідовну лінію оповіді й упевнено показуючи, що все довкола має сенс.

Анна Звягінцева — художниця тонкої уважності. Її погляд дбайливо фіксує мінливу красу реальності й буденності: від-

блиски світла на стінах Софії Київської, розмитий пейзаж у брудному вікні, коливання фіранки, каракулі розписаної кулькової ручки, стежки на снігу, тепло випадкового доторку. Робота над твором починається з рисунку — швидкої замальовки з натури, першої думки, що набуває візуальної форми чи викарбовується в слова. Такий спосіб мислення дозволяє створювати послідовну практику, де образи із записників мандрують у її роботах й творять цілісний світ художниці. Анна Звягінцева використовує різні матеріали і медіа — від металу й паперу до фотографії й живопису. Всі її роботи — рухомі й легкі, такі що здатні зникнути будь-якої миті.

Вона постійно веде діалог із власним сумнівом: митець має бути лінзою, що просто відображає зовнішній світ, чи розповідати свою історію? Усвідомлення власної присутності, формули «я у своїх роботах», стало важливим етапом творчості Анни Звягінцевої. Однак незмінним завжди залишалось одне: довіра до своїх відчуттів, що ставали поштовхом до подальших роздумів. «Відчуття — це важливе для мене слово й поняття. Відчуття та думка для мене важливіші за саму реакцію, дію й результат. Відчуття — основа, база, що допомагає реагувати та діяти», — каже Анна.

Відчуття вразливості виразно опри-
явнилось у її роботах після початку ро-
сійсько-української війни (2014). Зібрані
з металевої арматури сюжети мирного
життя осипаються на очах у глядача, під-
креслюючи свою крихкість. Тоді ж з'яв-
ляється наскрізний образ фіранки — зі
знайомої затишної завіси вона перетво-
рюється на примару, що танцює від вітру
в порожнечі розбитого вибухом вікна.
Під час повномасштабної війни Анна
Звягінцева віднаходить нову матері-
альність — розчинну, прозору, але дуже
живу. Також вона часто звертається до
текстилю, що дає відчуття безпеки, хоч і
може перетворитися на поховальний са-
ван. Попри близькість смерті, в роботах
художниці вчувається здатність до пере-
родження та надія — у вербовій палиці,
що має силу прорости і стати деревом, чи
у плетінні захисної сорочки з кропиви, що
допоможе повернутись живим. Своїми
роботами Анна Звягінцева показує: війна
виявилась неспроможною знищити здат-
ність мріяти й бачити красу.

Поміж невизначеностей війни вона
звертається до пошуку внутрішнього
світла. Його втілює світлячок, що допома-
гає долати страх перед дорогою навіть у
найтемнішому лісі. Спираючись на це від-
чуття, художниця повертається до живо-
пису, через який творить пейзажі. Вони

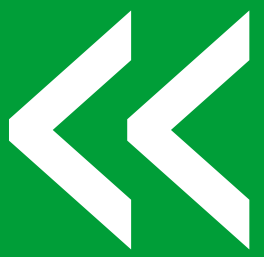
занурюють у світ, де співіснують реальне й фантазійне. Вдивляючись у непорушну поверхню полотна, все більше відчуваєш: цей пейзаж знайомий. Всередині виникає несвідоме бажання розпочати подорож, щоб роздивитись його найдрібніші деталі. Ця виставка і є подорож — у тривкий і знайомий світ, де всі вдавані випадковості займають свої місця. Подорож у світ Анни Звягінцевої — художниці, яка спіймала і ніжно тримає світлячка в долонях.

БІОГРАФІЯ АННИ ЗВЯГІНЦЕВОЇ

ФОТО: ЄГОР ЄФІМОВ

Анна Звягінцева (нар. 1986, Дніпро) — українська художниця. Протягом 2004–2010 років навчалася в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури на факультеті живопису в майстерні Василя Гуріна. 2020 року була стипендіаткою програми Gaude Polonia та стажувалася в Академії мистецтв у Варшаві (відділ медіамистецтва під керівництвом професора Мирослава Балки). У 2021–2022 роках — резидентка Академії мистецтв Яна ван Ейка (Маастрихт, Нідерланди). 2010 року стала учасницею кураторського об'єднання «Худрада». Її теми — тіло, шляхи, марні дії та маленькі жести. Її творчість — перевлетіння різноманітних за формою малюнків і трансмедіальних варіацій — скульптур, інсталяцій, відео, картин, об'єктів із тканини тощо.

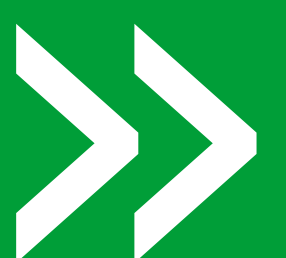
Світлячок як фігура,
що лісом сміливо іде.

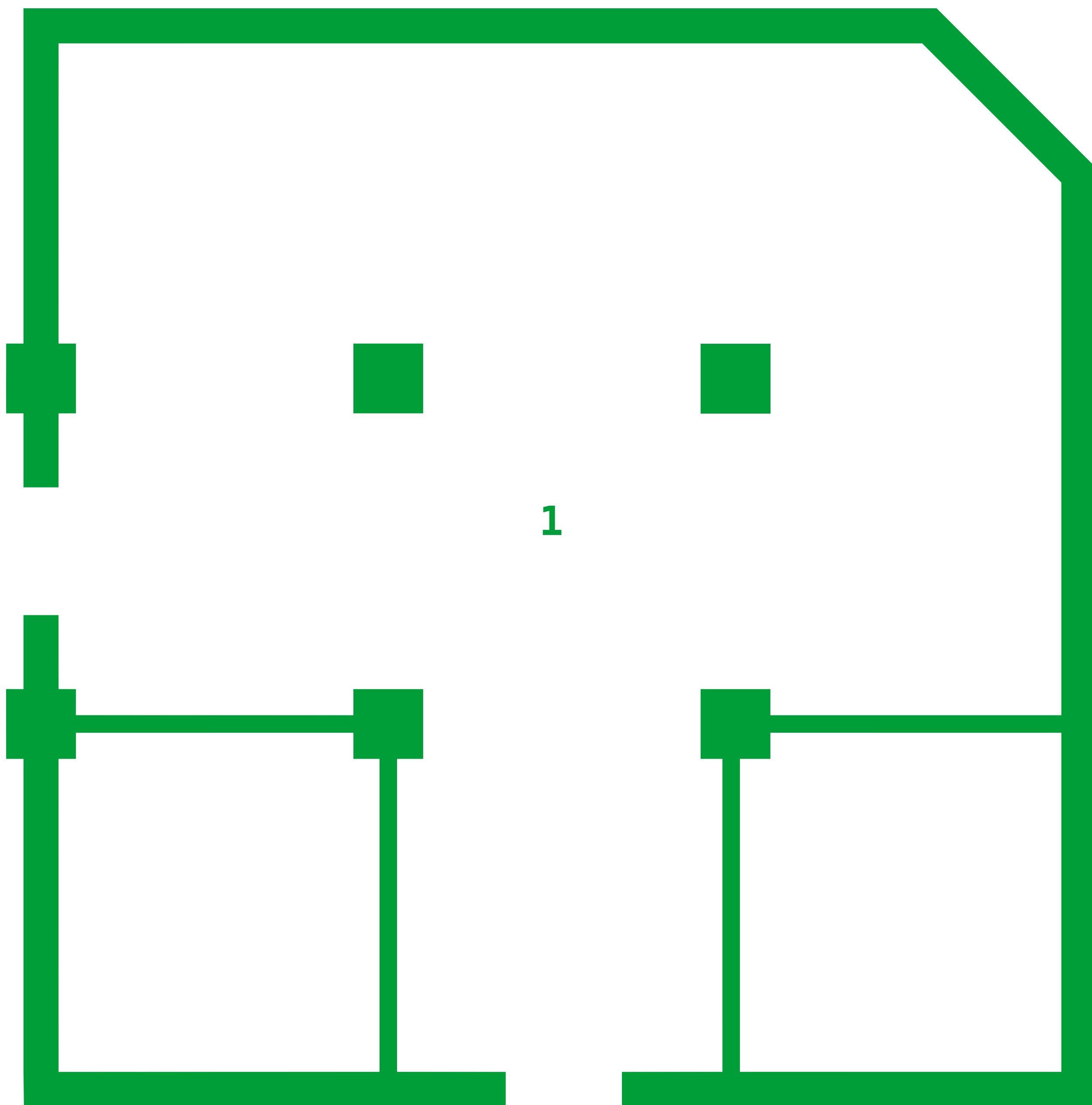
Темним-претемним лісом.
Не боїться, світиться
зсередины.

Я і є світло.

В найтемнішому лісі
мені ніколи не буде
страшно.

Анна Звягінцева

1

- 1 СВІТЛЯЧОК**
2025
Полотно, олія, тканина,
вугілля, графіт, дрiт,
лампочка, сонячний зайчик

Живопис у практиці Анни Звягінцевої має особливе значення. Стосунки з ним у художниці були тривалі, складні й сповнені внутрішніх сумнівів. Він видавався майже сакральним і неприступним, але водночас був дуже бажаним. Анна віднайшла для себе шлях до роботи з живописом як із фантазійним медіа, що дозволяє перезбирати реальність. Для проєкту «Світлячок» художниця створила чотири живописних полотна — фрагменти пейзажів, що видаються знайомими й немов огортають теплом. Імпульсом до їхнього створення стало внутрішнє прагнення поділитися світлим відчуттям, що здавалось їй дивним і сміливим. У блокнотах цього періоду вона постійно повертається до образу переплетеної трави та сукні, що ніби світиться зсередини в лісовій темряві. В своїх пейзажах Анна створює простір, де хочеться залишатися. Це відчуття ще більше посилює текстильна робота — збільшена сорочка художниці, схожа на хатинку зі світла й рослин. Провідником у фантазійний світ стає сонячний зайчик, що своїм миттєвим спалахом трансформує і оживляє зображення. Світло вказує шлях, навіть у найбезнадійніші моменти. Таку ж роль провідника відіграє і світлячок — головний образ проєкту, що уособлює світло всередині кожного з нас.

ЗАЛА 1

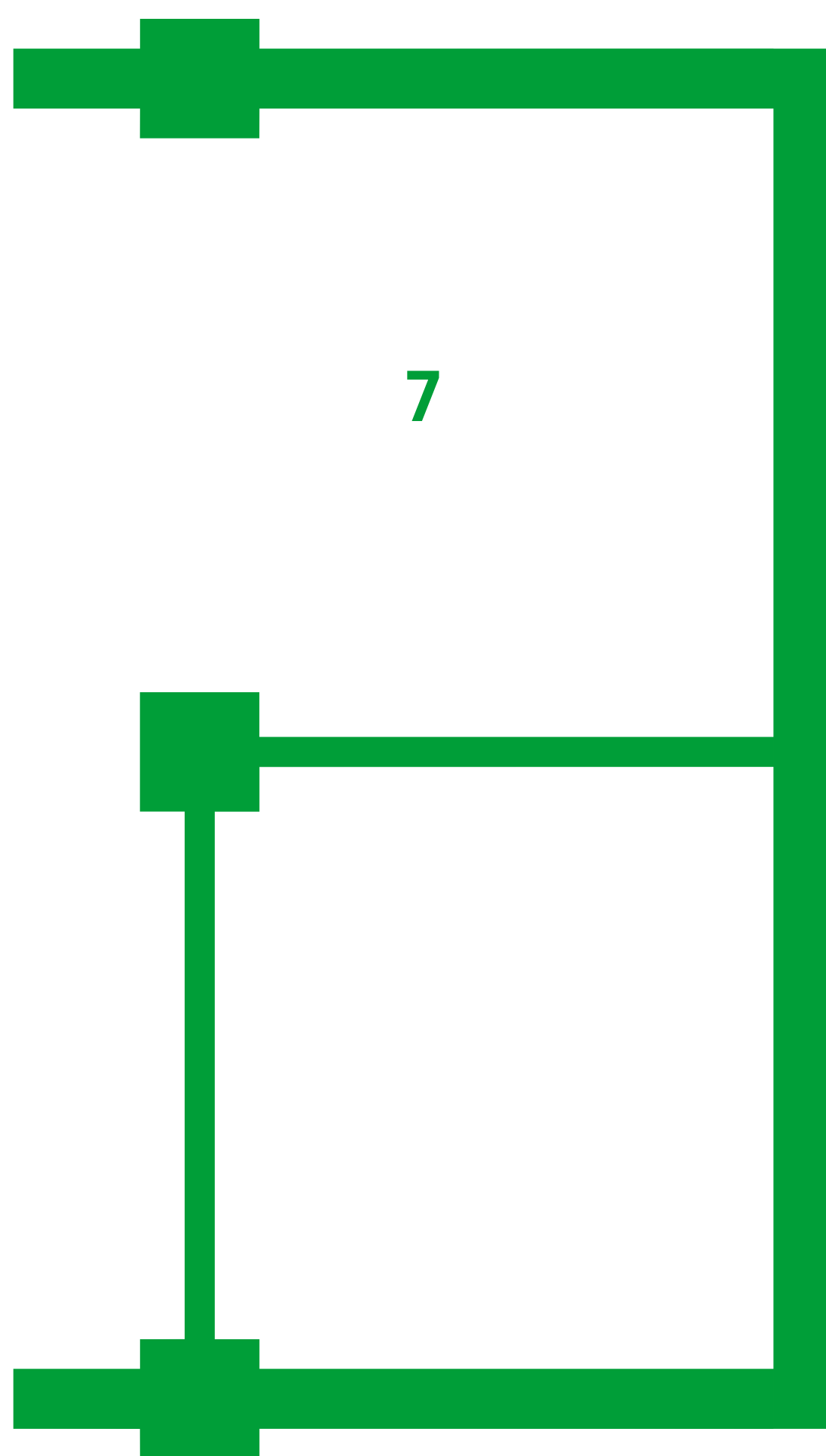
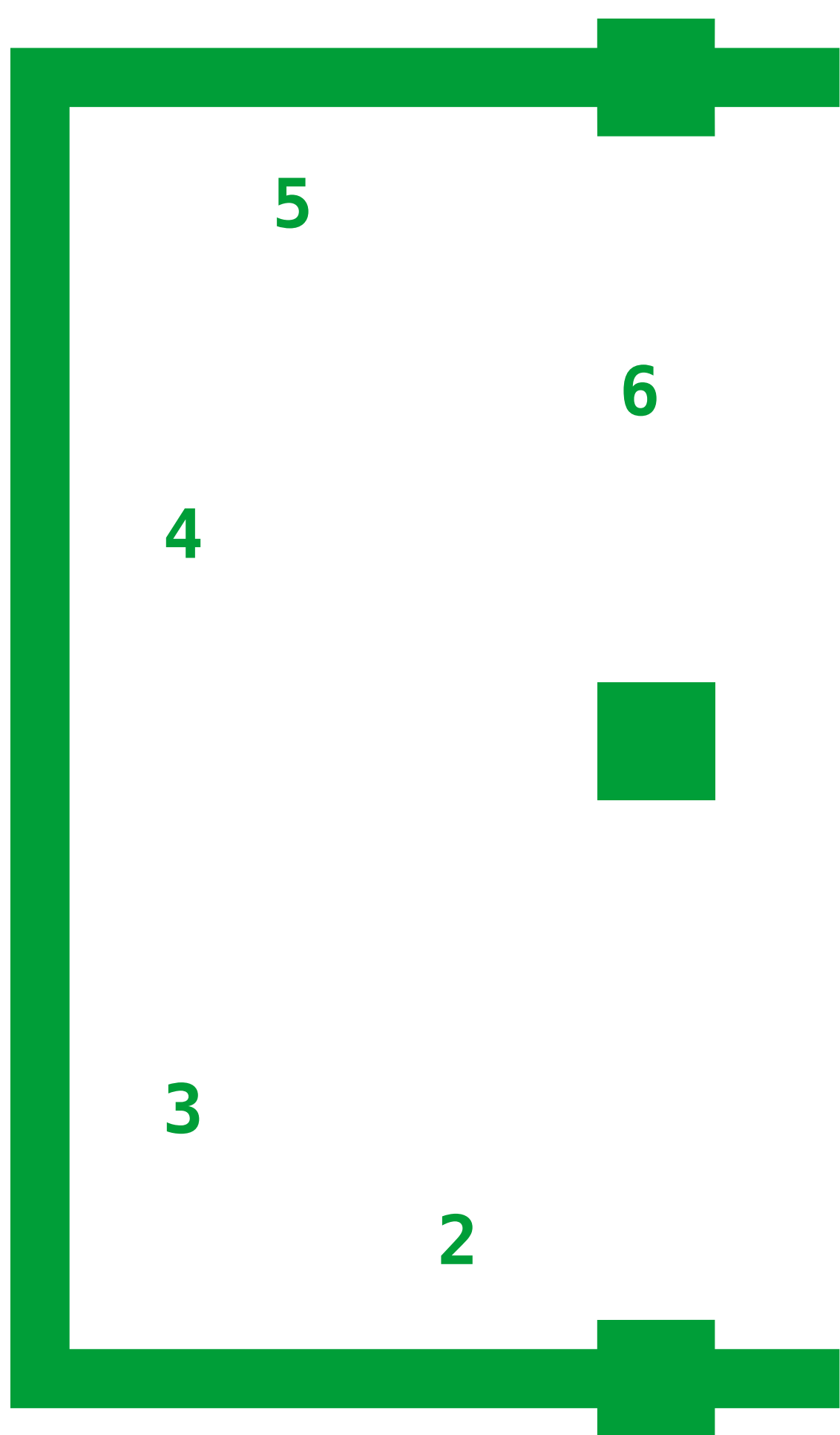

Початок нової роботи
починається з пам'яті
про відчуття.

Є щось маленьке, ледь
вловиме, що важко описати.
Я намагаюся це схопити
і проявити за рахунок
інструментів мистецтва.

Маніфест Анни Звягінцевої для
платформи Secondary Archive

- 2 ПОСАДИТИ ПАЛИЦЮ**
2019–2022
Вербова палиця, поле, фото, зроблене на аналогову камеру Tachihara 8×10, знайдена записка
- 3 СХОВОК**
2023
Тканина, олівець
- 4 НА ПОВЕРНЕННЯ**
2023
Малюнок, кропива, виготовлення нитки, в'язання
- 5 ЗАПІЛЛЯ**
2023
Папір, олівець, відео, 4 хв.
- 6 ЗЕМЛЯНІ ТІНІ**
2023
Папір, туш, графіт, вугілля, метал
- 7 СТАЛИЙ КОСТЮМ ДЛЯ ОКУПАНТА**
2022
Розчинні матеріали, клей з кролячої шкіри, насіння

На початку повномасштабної війни Анна Звягінцева, як і багато інших художників і художниць, питала себе: «Чи зможу я працювати? Як тепер займатися мистецтвом?». Продовження мистецької практики стало для неї способом опиратись війні та шукати зв'язок із собою. Вона багато років спиралася на натуру й зверталася до сюжетів з навколишнього життя. Повномасштабне вторгнення змінило підхід художниці, й вона почала працювати «з голови» — малювати з пам'яті місця й речі. Одним з її перших тогочасних начерків стало зображення фігури, яка ховається в коридорі її власної квартири. Цей образ виник після батькової розповіді про те, як її родина ховається від обстрілів.

У роботах цього періоду мисткиня перебуває у постійному пошуку того, що може убезпечити та захистити, розуміючи їхню ефемерність. Ця ідея розкривається у роботі «Сховок» (2023), що відтворює форму шатра, де ніби ховається сукня. Вона дає відчуття захищеності, але в умовах війни може будь-якої миті перетворитись на поховальну. Шатро, ніби зачакловане різними важливими для художниці символами, формує безпечне місце. Око чіпляється за маленький будино-

чок із круглим вікном — доньчин малюнок.

Анна Звягінцева багато спостерігає за власними відчуттями, що підштовхують до подальших роздумів. Непояснюване відчуття страху від прохання дитини побігати по траві вона трансформує в роботу «Запілля» (2023). Художниця проявляє те, що може приховати в собі поле, — каміння, зуб, сухе листя, залізо або щось ледь впізнаване. Таким чином вона показує, що пейзаж насправді зберігає сліди катастрофи, а не розчиняє їх у собі. Робота «Земляні тіні» (2023) — про пам'ятання трагічних історій. Використовуючи різні типи паперу, Анна Звягінцева малює зранені стовбури дерев та рослин — нерухомих свідків катастроф. Але в її роботах пейзаж часто буває простором надії й любові. Саме ним стає поле, що здатне давати силу й життя. На ньому проростає вербна палиця (робота «Посадити палицю» (2019–2022) як жест ушанування пам'яті про дідуся художниці). Втім, на полі може прорости й кропива, з якої художниця, ніби героїня казки «Дикі гуси», створює нитки й плете сорочку (робота «На повернення» (2023)).

Навчаючись в Академії мистецтв Яна ван Ейка, Анна мала доступ до лабораторії експериментальних матеріалів (Future

Materials Lab), де продовжила працювати зі сталими матеріалами. Експериментуючи з ними, художниця створила роботу «Сталий костюм для окупанта» (2022). З клею з кролячої шкіри та насіння художниця створює натільну білизну й підкреслює: як би не хотілось дегуманізувати ворога, зло все-таки чинять люди.

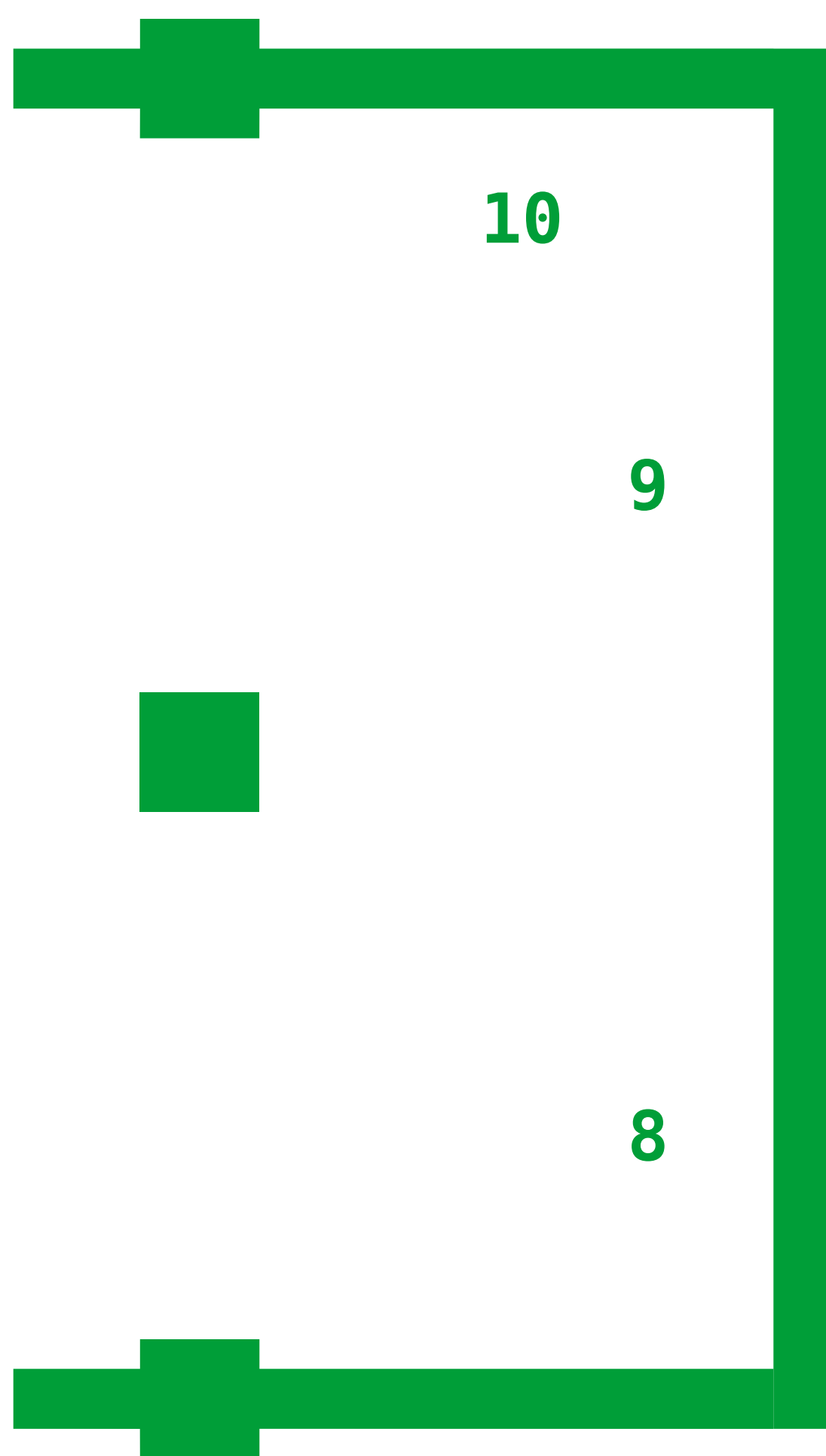
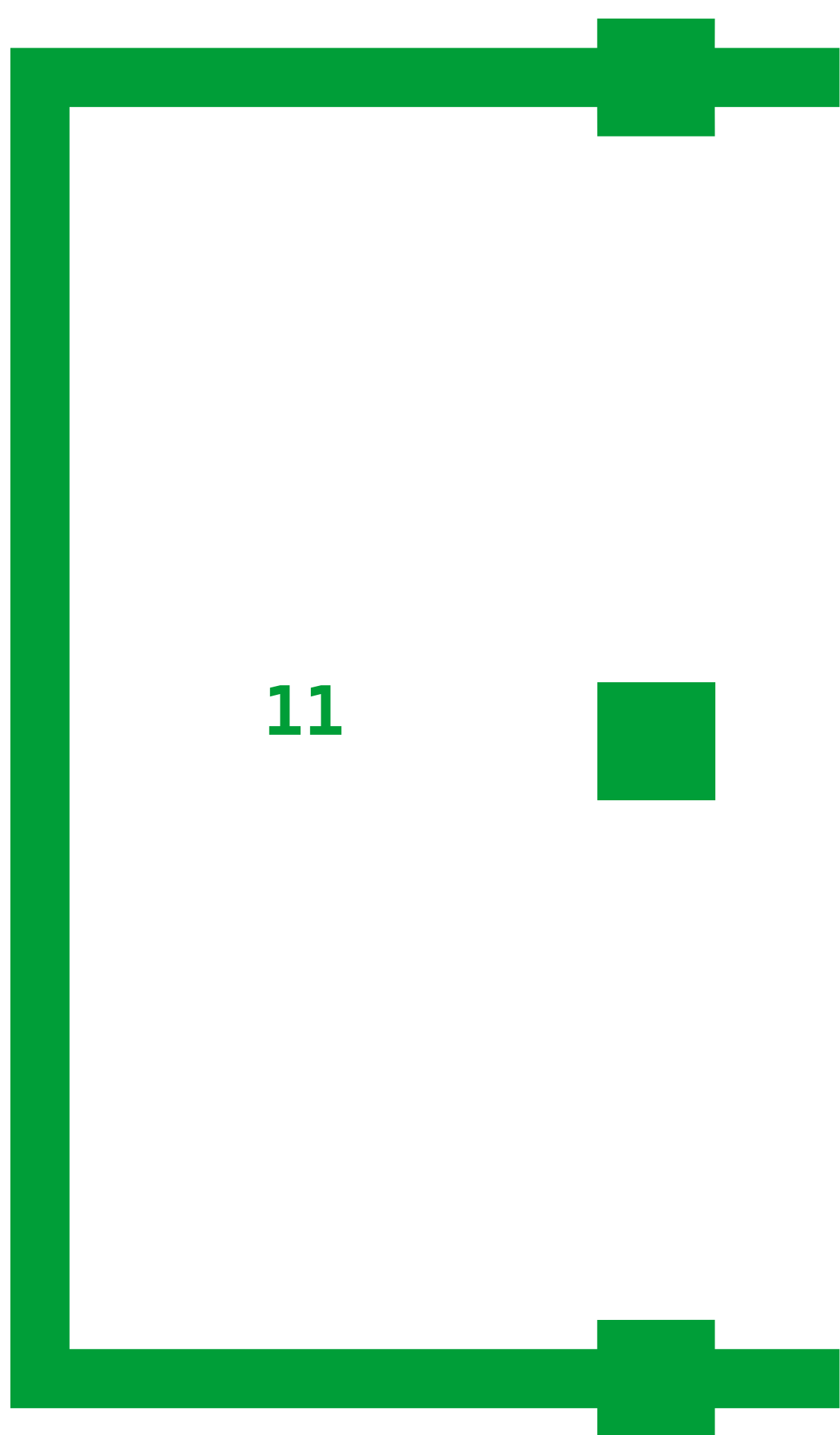

Я малюю.
Це допомагає мені
зібратися до купи.

Я усвідомила, що війна
намагається якщо не вбити,
то паралізувати все живе.
Продовжувати художню
практику – значить
протистояти війні.

Tissue of War, Tissue of Justice.
Anna Zvyagintseva in conversation
with Maria Vtorushina. BLOK Magazine

- 8** **СЕРІЯ РОБІТ ІЗ ПЕРСОНАЛЬНОЇ ВИСТАВКИ ХУДОЖНИЦІ «ПУСТОТА ДВЕРЕЙ І ВІКОН РОБИТЬ КІМНАТУ ЖИЛОЮ» В ГАЛЕРЕЇ THE NAKED ROOM, КИЇВ**
2019
Полотно, олія
- 9** **ОДИНИЧНІ ЗАПИСИ**
2016
Тканина, машинна вишивка
- 10** **ЗНАЙДЕНІ МАЛЮНКИ**
2018
Цифровий друк, лайтбокс
- 11** **ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО НАМІР І СУМНІВ**
2019
Триканальне відео,
7 хв. 15 с.

Марні дії та випадкові жести — такими словами часто описують практику Анни Звягінцевої. Тривалий час її художній метод зосереджувався на спостереженні й вихопленні непомітних слідів людської присутності. Так вона досліджує процес мислення, яке уособлюють каракулі від розписування кулькових ручок. Художниця збирає аркуші з ними в різних канцелярських магазинах і, збільшивши один із них, створює вишивку «Одиничні записи» (2016). На перший погляд усі каракулі видаються схожими, але якщо придивитися, виявляють свою неповторність. Анна Звягінцева дбайливо збирає різні несвідомі малюнки — подряпини на дверній ручці чи сліди від недопалків на стінах. Художниця надає їм статус мистецького малювання й буквально підсвічує в роботі «Знайдені малюнки» (2018). Уважність до всього навколо вона часто називає похідною від нудьги, що створює простір для думки. Спостерігаючи за рухом світла в майстерні, вона помічає, як раптовий сонячний зайчик торкається поверхні полотна й ніби оживлює її. Анна Звягінцева намагається вхопити це мінливе відчуття зміни й шукає його на різних поверхнях. Свої спостереження вона фіксує у серії живописних робіт із пер-

сональної виставки «Пустота дверей і вікон робить кімнату жилою» (2019).

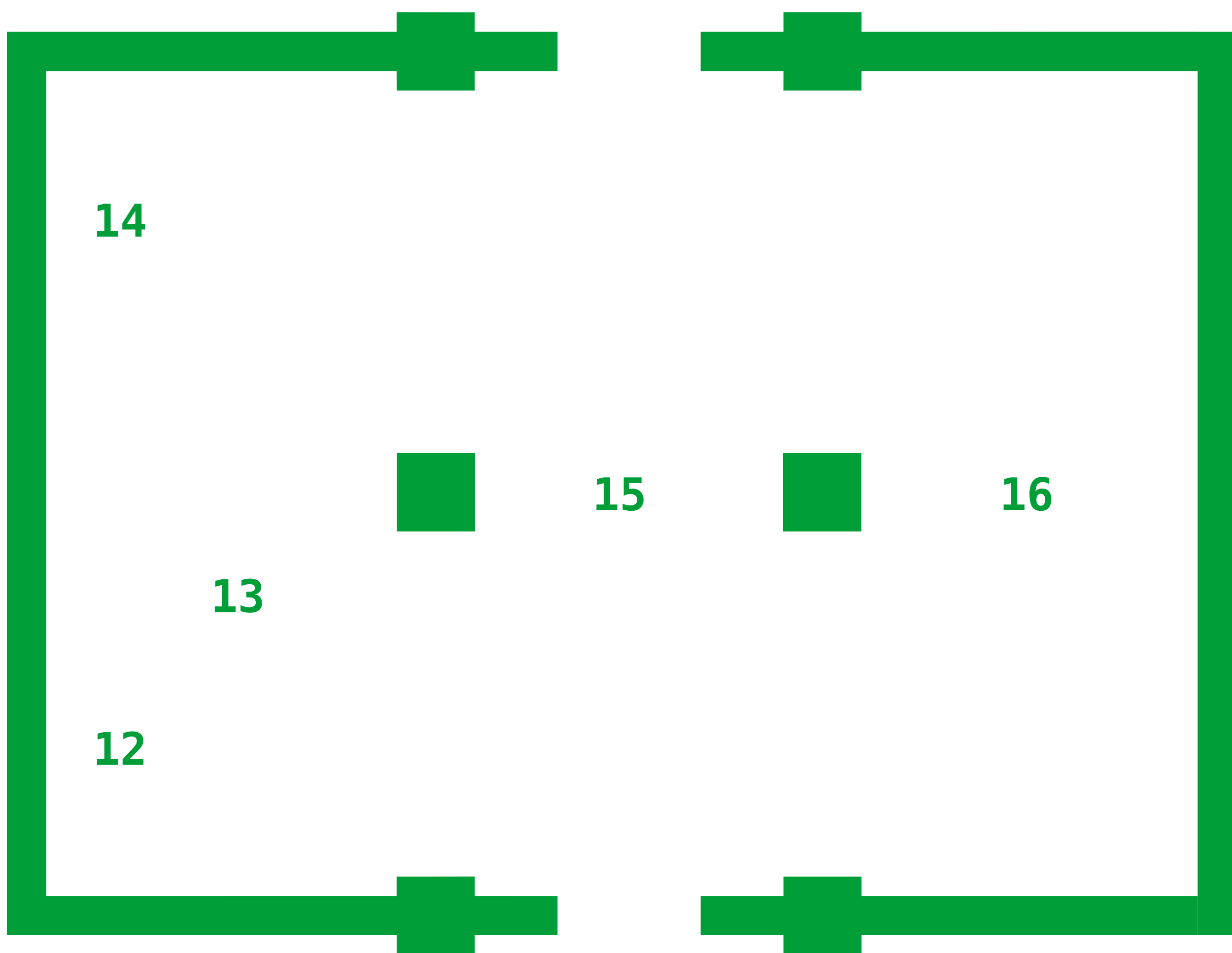
Попри таку послідовність у власній практиці, постійним співрозмовником художниці став сумнів. Вона визначає його як потенційний стан: «Знайдене в сумнівах рішення стає твоїм». Сумніватися — означає зробити безліч спроб, не знаючи, яка з них приведе до бажаного. Сам процес пошуку та його сліди для художниці часто цінніші, ніж кінцевий результат. У цьому процесі Анна Звягінцева робить важливе для себе відкриття — її роботи говорять про неї. Художниця маніфестує це відкриття у проєкті «Декларація про намір і сумнів» (2019).

Мені цікаво фіксувати те,
що складно вловити.
У непомітних, ефемерних,
рутинних діях часто немає
результату, вони можуть
бути непривабливими,
проте це якась
повсякденна діяльність
і вона має сенс.

Яковленко К. Пустота рутини:
художниця Анна Звягінцева про свою
виставку в галереї The Naked Room –
Vogue UA

- 12 СТЕЖКИ**
2013
Туш, папір, відео,
10 хв. 41 с.
- 13 СКУЛЬПТУРИ МОГО БАТЬКА**
2013
Знайдені об'єкти
- 14 ПОРЯДОК РЕЧЕЙ**
2015
Арматура, зварювання,
залізний дріт
- 15 НАМАЛЮВАТИ СВОЄ ВІКНО,
ЗІМ'ЯТИ ПАПІР**
2015
Арматура, зварювання
- 16 НЕДОРЕЧНІ ДОТОРКИ**
2017
Метал, гіпс

Анна Звягінцева з дитинства була оточена мистецтвом, адже її дідусь, батько, мати й тітка — художники. Одним із перших сильних вражень від мистецтва вона називає роботи Сергія Параджанова, який у в'язниці створював скульптури з підручних матеріалів. Художницю вразило, як буденні речі здатні перетворитись на щось нове та казкове. Може, це відчуття й сформувало метод її роботи — вихоплення незначних буденних речей з потоку життя й перетворення їх на мистецтво. Тому свою мистецьку практику Анна Звягінцева називає реалістичною.

У роботі «Стежки» (2013) вона, скажімо, помічає рисунок у стежках, які протоптують слід у слід в обхід існуючих доріг, а в роботі «Скульптури мого батька» (2013) — скульптуру в цукеркових фантиках і папірцях, які несвідомо скручує й залишає по всіх усюдах її батько.

На Анну Звягінцеву сильно впливає материнство; з народженням дитини вона багато міркує про важливість фізичного контакту та відчуттів опісля нього — не тільки між матір'ю та донькою, але і в ширшому соціальному житті. До цього досвіду відсилає проєкт «Недоречні доторки» (2017).

Уважне спостереження за реальністю дозволяє відчутти найдрібніші її зміни. З Революцією Гідності та окупацією Криму й частин Луганської і Донецької областей художниця шукає спосіб говорити про війну, лишаючись у «мирному» Києві. Анна звертається до своїх ранніх малюнків із буденними сюжетами та створює металеві роботи, фрагменти яких осипаються на очах у глядача («Порядок речей» (2015)).

Зім'ятий малюнок фіранки в роботі «Намалювати своє вікно, зім'яти папір» (2015) теж засвідчує, що повсякденний хід життя порушено.

Пам'ятаю своє перше сильне враження від мистецтва: мені було 7 років, це була виставка робіт Сергія Параджанова, які він підпільно робив сидячи у тюрмі. З фольгованих кольорових кришок кефіру, ряженки та молока, що лишалися від передачок друзів, Параджанов створював медальйони з різноманітними зображеннями. Мене це вразило. З повсякденних речей було створено щось казкове. Іноді мені здається, що саме через це я стала художницею.

Маніфест Анни Звягінцевої для платформи Secondary Archive

ЗАЛА 4

КОМАНДА ПРОЄКТУ

КУРАТОРКА ПРОЄКТУ

Наташа Чичасова

МЕНЕДЖЕРКА ПРОЄКТУ

Анастасія Гаразд

ТЕХНІЧНИЙ ДИРЕКТОР

Сергій Діптан

ТЕХНІЧНА МЕНЕДЖЕРКА

Ріма Абдалла

МОНТАЖНА КОМАНДА

Олександр Бутенко

Олег Гашинов

Віталій Грушко

Віталій Терновий

Ігор Троценко

АРХІТЕКТУРНЕ

РІШЕННЯ

Валерія Гуєвська

ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН

Анна Гарнага

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Анна Алексєєва

Поліна Бухаріна

Ганна Клименко

Ліана Комарденко

ПУБЛІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ

Софія Бела

Ольга Дуденко

Ольга Крижановська

Оксана Мацюк

ФОТО ТА ВІДЕО

Олександр Попенко

Володимир Чеппель

ЛІТЕРАТУРНЕ

РЕДАГУВАННЯ ТЕКСТІВ

Олександр Стукало

ПЕРЕКЛАД ТЕКСТІВ

Таня Родіонова

Бурштина Терещенко

Виставка

організовується

у співпраці з

ГО «Спільнота

Мистецького

арсеналу».

МІСТЕЦЬКИЙ
АРСЕНАЛ
MYSTETSKYI
ARSENAL

**ПЕРСОНАЛЬНА ВИСТАВКА
АННИ ЗВЯГІНЦЕВОЇ**

06.03 ————— 04.05

Світлана

**КИЇВ, ВУЛ. ЛАВРСЬКА, 10-12
ARTARSENAL. IN. UA**